

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt VII. Ostenditur vanam euasionem esse illorum, qui cum opinandi libertate coniungendam esse dicunt modestiam, & pacis studium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

tanquam hominum sufficienter credentium, & verè Christianorum, liberas esse in Ecclesia paterentur, an exturbandas censerent? Si exturbandas, cur fideles expellis? cur non illis æquè vt his parcendum existimas? Si in eadem habendas societate Ecclesiastica, qui tales modò essent arbitraris: cur vetus Ecclesia gladio saltem excommunicationis, sæpe etiam, cum potuit, vel exiliis, vel aliis pœnis præcidendos segregandosq. vel coërcendos etiam, mulctandosque iudicauit?

CAPVT VII.

Ostenditur vanam euasione[m] esse illorum, qui cum opinandi libertate coniungendam esse dicunt modestiam, & pacis studium.

RESPONDENT hîc tamen & dicunt, propterea damnatos illos & erectos esse, quòd, ad suas assertiones pertinaciam adiungerent; & in re opinionis, tanquam in re causaque fidei, versarètur, perturbandisque Ecclesiis per seditiosorum hominum factiones, non mediocriter Reipublicæ Christianæ pacem & tranquillitatem labefactarent. qui si quieti, ac non molesti fuissent, potuerint in eiusdè Ecclesiæ gremio, sicuti & modò possent ac deberent, retineri. Laudo hîc quòd sibi constare volunt. Neque enim vlla erat ratio, cur nostri temporis sectas varias vellent haberi in Ecclesia liberas; illas que praxi vterentur persimili, non putarent ferendas esse. Omnes enim de Scripturis colorem defensionemque sumunt: omnes etiam de Scripturis validissimè concuruntur. Omnes generatim, & confuse, ac verbotenus fidem cum Ecclesia Dei communem profitentur; in particulari verò, & re ipsa, cum discutiuntur, negant. Efficic ergo ratio cõsimilis, vt eiusdem Ecclesiæ gremio foveantur, in eademque Republica similiter & indifferenter habeantur.

tur, si minimè pertinaces, si modestæ, si tranquillitatis
 & pacis amantes sint. Itaque respõdebimus, primùm
 ineptum esse exspectare hæc ab illis, qui sibi placentes,
 sectas nõ metuunt introducere, & aliud quàm iis tra-
 ditum sit, tam magnis de rebus prædicare. Quomodo
 enim pertinax non erit nouæ assertionis inuentor, præ-
 fertim cùm iam sibi discipulos conciliauerit, scholasq;
 fecerit? Quì fieri potest vt Ecclesiastici corporis non
 scindatur vnitas, & non tranquillitas communis per-
 turbetur, his noua dogmata disseminantibus, illis in
 eo quod euangelizatum acceperunt, constanter perle-
 uerantibus? Quo pacto aut non insolescere, qui bene
 fundata dissoluunt, qui Patrum terminos transferunt,
 qui præceptores suos & antecessores erroris accusant:
 aut perferre æquo animo possint veritatis iniurias,
 qui in ea cum magna spe suæ salutis acquiescunt? Si
 omnis in religione nouitas sui semper fuit amantissi-
 ma, noli dubitare futuram pertinacem & irrequieram
 & molestam contradicentibus. Quòd igitur auunt illi,
 habendos eiusmodi quidem in Ecclesia, sed modestos,
 minimeque molestos esse oportere: hoc tale est, quale,
 si cuiquam diceremus, habendum illi in sinu serpen-
 tem; sed cauendum ne ille mordeat aut sibilo inficiat:
 ignem nuda continendum manu, sed prouidendum
 ne adurat: lupos in ouili recludendos, si modò velint
 ouibus parcere: accipitrem & columbam eadem te-
 nere cauea, si velint inter se concordiam & amicitiam
 conseruare. Quæ fuit vnquam secta paulo numero-
 sior, quæ non bonas amicitias sciderit? non altare con-
 tra altare erexerit? non omnia miscuerit atque turba-
 rit? Eiusmodi ergo novos homines in Ecclesia gre-
 mio contineri velle & foueri, quia principio modesti
 esse videantur, quid aliud est quàm gallinæ illi Euan-
 gelicæ oua serpentina calefacienda subijcere? Cui talis
 imprudentia laborãti vt recipienda putet, iure aliqua
 iuxta

juxta fabulam, hirundo sic dixerit: O demens, quid hæc nutris? cur non protinus, cum adhuc testa inclusa continentur, excutis? cum enim sese protulerint atque exclusa creuerint, à te ipsa primam auspicabuntur iniuriam. Deinde pertinacia in his quæ fidei non sunt, sed opinionis, neminem ei condemnationi reddit obnoxium, qua possit hæreticus pronuciari. Cum igitur isti hæreticos quidem in Ecclesiam non admittat, sed modestos opinatores recipiant, excludi non poterit tamen qui fuerit pertinax & inflexibilis deprehensus. Imò ne agendum quidem hoc erit, ut discedat à sententia, quam possit non absurdè tueri; nec malè pertinax iudicandus, sed constans potius videri debet, qui in opinione, quam tueri liceat, quamque plausibili defensione propugnet, sibi censeat esse persistendum. Neque verò propterea illis erit succensendum, quia rem opinionis pro fide suscipi postulent. Non enim hoc omnium sectarum studium est, ut nouam substituunt fidem, priore sublata, sed ad fidei dumtaxat diminutionem plerunque iactant intelligentiam; nec tam docent credere noua, quam vetera non credere. Quid enim opus erat fide, qua crederetur homo mortalis non esse Deus immortalis? quid nunc fide opus est, qua credatur Christi corpus non esse in Eucharistia, nec aliam subesse substantiam quam quæ sub adspectum cadat? Magis enim hæretes in non credendo, quam in credendo quod captum humanum transcendat, consistere solent. Denique si veterum hæreseon damnationes inspexeris, non hoc reperies quia Rempublicam perturbarint, ideo damnatas esse. Nam & ipsos Apostolos damnari æquum fuisset, quorum prædicatione non vna ciuitas, aut vna quæpiam res publica, sed orbis ipse retrarum, ortis vbi que dissidiis, grauissimè est perturbatus. Non enim uenit Christus mittere pacem, sed gladium, & separare fratrem à fratre,

fratre, & parentes à liberis, & ab vxoribus viros. Eiusmodi enim contigere separationes, religionis gratia, cum infideles, sine Christi iniuria, non sustinerent cohabitare Christianis. Neque hinc vlla diuidentium culpa fuit: quia non sanctam pacem perturbarent, sed noxiam conspirationem dissoluerent: nec piam unitatem scinderent, sed tanquam ruptis communis perfidiae vinculis, sacrilegam in malo societatem dissiparent. quomodo & ab ipso Deo linguarum immissa barbarie, diuisi confusi que sunt, qui superba conspiratione turrim in cælum vsque altam ædificare aggrediebantur. Non igitur hæreses, propterea quod Rempublicam perturbarent, propriè dånati sunt; sed quia fidem Catholicam corruperint: quia venenata contagia pestifero sermone diffuderint: quia animas iugularint atque perdiderint: quia sanctam Ecclesiæ unitatem violarint: quia à Christo, ab Ecclesia, à salute abstraxerint. Dicat ipse nobis Apostolus cur Hymenæum & Philetum tradiderit satanæ. an quia per eos Christiana turbabatur tranquillitas? non hoc dicit; sed, *Vt discant, inquit, non blasphemare. rursum quia vaniloquia eorum multum proficerent ad impietatem, & sermo ipsorum vt cæcer serperet. Nec tamen resurrectionem aperte negabant, sed eam factam dicebant esse, siue quia homines secundum animos suscitarentur, cum iustificarentur: siue cum defunctis fratribus superstites suscitassent fratres, secundum Legem, de relictis eorum vxoribus filios, in quibus defuncti quodammodo excitari & reuiuiscere videntur. Tametsi igitur illi quidem tenerent generatim de resurrectione professionem & fidem, quia tamen particulatim non tenebant id quod erat de resurrectione credendum, idcirco subuertisse dicuntur quorundam fide: eaque de causa satanæ traditi sunt, non in Christi corpore, quod est Ecclesia, tolerati. *Quampterea**

1. Tim. 1.

2. Tim. 2.

in magna fuerant domo, id est, in Ecclesia, in qua non modò vasa aurea sunt & argentea, verùm etiã lignea, & fictilia, ad contumeliam, non ad honorem destinata: tamen, neque cùm adhuc in ea visibiliter versarentur, & eorum in illa sermo sicut cancer occultius serperet, ad ipsius vnitatem pertinebãt, qui communem, quam in aliis subuerterent, non tenebant fidem: & eieci postea sunt, traditque satanã, vt quia prius intus corpore, animo foris erant: postea nec corpore intus remanerent, hoc est, ea conuersatione quæ Christianis inter eos esse consuevit, qui ad eandem agnoscuntur Ecclesiasticam societatem, propter danda & accipienda Sacramenta, pertinere. Iudicium igitur tanti Apostoli si securi fuerimus, vti meritò omnes sequi debemus, non Christiani nominis professio, non generalis in Deum & Christum, atque etiã Ecclesiã fides, non confusa nobis & indistincta singulorum fidei articulorum sufficiet confessio, sed omnino cum verbis fidei communibus, sensum etiã communem & assensum requiremus: neque eos qui publica obiecti & inuoluti confessione, euis interim sensum corruptumpent, magis aut Catholicos, aut in Ecclesiã tolerandos familia iudicabimus, quàm illos in domo quam ferendos, qui eius moliri ruinam sub ipso fuerint tecto deprehensi.

CAPVT VIII.

Non debere Ecclesiam, qua veritatis magistra sit, literatos & eloquentes, qui Catholici haberi velint, in sua libertate relinquere; licet id Philosophis & Magistratibus civilibus olim concessum fuerit.

QVIB igitur est quod aiunt quidam: Quomodo magistratus olim gentilis varias Philosophorum sententias sectas que tolerabat: propterea quod omnes

Philo-